

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 16Co/107/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8310204021
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Kovaľová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8310204021.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Kovaľovej a z členov senátu JUDr. Martina Fil'akovského a JUDr. Branislava Brezu v právnej veci žalobkyne R. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. č. XXXX/XX, K., právne zastúpenej JUDr. Andrejom Garom, advokátom, Šancova č. 108, Bratislava proti žalovaným: 1. Z. U., nar. XX. XX. XXXX, bytom N. č. XXX, právne zastúpený JUDr. Jánom Derevjanikom, Štefánikova č. 60, Michalovce, 2. LINAİM, s. r. o., Pribišova č. 11, Bratislava, zastúpený JUDr. Jánom Juhászom, Palackého č. 2, Košice, 3. KOOPERATÍVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, Štefaničova č. 4, Bratislava, o ochranu osobnosti, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 09. 03. 2013, č. k. 10C 51/2010-448 takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalobkyni uložil povinnosť uhradiť na účet Okresného súdu Humenné svedočné vo výške 67,17 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že o trovách konania bude rozhodnuté do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že na základe vykonaného dokazovania mal za preukázané, že žalobkyňa dňa 18. 11. 2008 využila prepravné služby, ktoré poskytoval žalovaný v 2. rade, teda prepravná spoločnosť LINAİM s.r.o. za účelom zabezpečenia svojej prepravy do mesta P. v Q. republike. Toho istého dňa o 23.30 hod. na ceste medzi obcou T. a F. N. došlo k dopravnej nehode tým, že vodič (žalovaný v 1. rade) zišiel s vozidlom vpravo mimo vozovku, kde narazil do protisvahu. Následkom nárazu boli žalobkyni ako aj ostatným spolucestujúcim spôsobené závažné zranenia. Žalobkyni bola spôsobená zlomenina tela stavca, otras mozgu, pomliaždenie pravej strany hrudníka, ako aj ďalšie závažné zranenia, ktorých následky znáša dodnes. Na Okresnom súde v Žiari nad Hronom pod sp. zn. 3T 198/2009 bola schválená dohoda o vine a treste, a to rozsudkom zo dňa 26. 01. 2010, pričom žalovanému 1. rade bol uložený za trestný čin ublíženia na zdraví trest odňatia slobody v trvaní 9 mesiacov, pričom mu tento výkon trestu bol odložený podmienčne na skúšobnú dobu 24 mesiacov a zároveň mu bol uložený zákaz viesť motorové vozidlá všetkého druhu taktiež na 24 mesiacov. Tento rozsudok nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 26. 01. 2010. Konštatoval, že navrhovateľka si vlastne voči všetkým trom žalovaným uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovení § 11 a 13 Občianskeho zákonníka. Svoj návrh odôvodnila tým, že pred dopravnou nehodou žila so svojím manželom v usporiadanom harmonickom manželstve. Obaja s manželom žili jeden pre druhého a dve deti, ktoré v tom čase študovali na vysokej škole. Snažili sa podporovať svoje deti v štúdiu, pričom žalobkyňa odišla pracovať do Q. z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, pretože jej manžel bol

dlhodobým invalidným dôchodcom. Okrem toho sa starala o svoju matku po smrti otca z dôvodu, že jej bolo diagnostikované onkologické ochorenie,. Dopravná nehoda mala vplyv aj na tú skutočnosť, že počas práceneschopnosti nepoberala žiadne dávky, pretože v súvislosti s prácou v Q. si musela v Q. otvoriť živnosť, takže sa zo zdravotného poistenia v Slovenskej republike odhlásila a do dopravnej nehody bola v Q. poistená iba 4 mesiace. Z tohto dôvodu jej nárok nevznikol, pretože najnižšia doba poistenia je 6 mesiacov. Táto dopravná nehoda mala negatívny dopad aj na finančné záležitosti rodiny. Bola práceneschopná počas 10 mesiacov a z toho dôvodu rodina počas jej práceneschopnosti žila iba z invalidného dôchodku jej manžela. Napriek pretrvávajúcim zdravotným problémom bola žalobkyňa nútená opätovne nastúpiť do zamestnania, a to asi po 14 mesiacoch od dopravnej nehody, avšak vzhľadom na to, že zdravotné problémy u nej pretrvávajú už nemôže vykonávať prácu ošetrovateľky iba spoločníčky, čo sa odrazilo samozrejme na jej plate. Dopravnou nehodou jej bol narušený celý rodinný život, nemohla sa postarať o svoju chorú matku, nemohla sa postarať o svojho manžela, naopak potrebovala starostlivosť celej rodiny, hlavne v prvých dňoch po dopravnej nehode, kedy si nebola schopná vykonať ani základné úkony, kvôli tomu, že nosila korzet. Z toho dôvodu pri všetkých základných úkonoch ako je sadnúť si, ľahnúť si, umývať sa, dôjsť na toaletu, potrebovala pomoc celej rodiny. Nepriaznivé finančné následky a zlý zdravotný stav mali za následok, že sa rodinné vzťahy zhoršili. Počas doby, keď žalobkyňa bola v nemocnici zomrela matka jej manžela dňa 08. 12. 2008, takže ani v tejto ťažkej životnej situácii nemohla byť svojmu manželovi oporou. Pred nehodou bola žalobkyňa veľmi aktívna. Starala sa o svoju matku, pracovala v záhrade, chodila na prechádzky, starala sa o celú rodinu. Po dopravnej nehode však tieto všetky aktivity musela vypustiť. Následkom svojho zlého zdravotného stavu dňa XX. XX. XXXX jej manžel zomrel. Obdobie pred jeho smrťou miesto toho, aby sa venovali jeden druhému a tešili sa zo spoločných chvíľ bola žalobkyňa odkázaná na jeho pomoc a na pomoc celej rodiny. Tiež konštatoval, že konanie žalovaného v 1. rade, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, napriek skutočnosti, že bol v trestnom konaní za tento čin potrestaný, zasiahol do osobnostných práv žalobkyne tým, že narušil jej rodinný život, kedy vlastne dopravnou nehodou bola rodina žalobkyne postihnutá ako finančne kvôli nedostatku finančných prostriedkov, kedy rodina žila z invalidného dôchodku jej manžela, tak aj spoločensky kedy sa žalobkyňa nemohla zúčastňovať či už návštev alebo iných akcií a bola odkázaná na pomoc rodiny a neskoršie iba na pomoc svojho manžela, tak isto nemohla poskytovať potrebnú starostlivosť svojej matke. Poukazoval, že bolo preukázané, že žalobkyňa si už uplatnila bolesťné a sťaženie spoločenského uplatnenia od žalovaného v 3. rade, ktoré jej už bolo aj čiastočne uhradené. V časti spoločenského uplatnenia vo výške 1 738,10 Eur prebieha konanie na Okresnom súde Bratislava IV.

Súd prvého stupňa právne poukázal na ust. § 444 Občianskeho zákonníka a uviedol, že v danom prípade bolo dôvodné sa zaoberať, či v prípade žiadaného nároku ide o nemajetkovú ujmu v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, alebo či nejde o ďalšie odškodnenie z titulu poškodenia na zdraví formou bolesťného a sťaženia spoločenského uplatnenia.

Konštatoval, že z ust. § 444 Občianskeho zákonníka vyplýva, že k nárokom, ktorý spadá pod nároky pri náhrade škody na zdraví je aj nárok na odškodnenie spoločenského uplatnenia. Tento nárok má potom ten, komu bolo poškodené zdravie a má povahu nemajetkovej ujmy, lebo sťaženie spoločenského uplatnenia v rodinnom živote spoločenskom - je nemateriálnou ujmu. Uviedol, že žalobkyňa sa svojim návrhom domáhala náhrady nemajetkovej ujmy, nakoľko bolo postihnuté jej právo na život, zdravie a súkromie. Je pravdou, že tieto práva sú zložkami práva, ak dôjde aj k zásahu do osobnostných práv, ale v prípade spoločenského uplatnenia nemajetkovou ujmu, ktorou sa výslovne odškodňuje sťaženie v živote a v spoločnosti. Žalobkyňa svoj nárok odôvodňovala tým, že dopravnou nehodou bolo zasiahnuté do jej rodinného života, pretože pred nehodou žila v usporiadanom manželstve a deti študovali na vysokej škole. Nehoda ju zasiahla finančne, nemohla sa starať o svoju matku, ktorá sa liečila na onkologické ochorenie, nemohla vykonávať domáce práce a potrebovala pomoc rodinných príslušníkov. Ide všetko o skutočnosti, ktoré sa posudzujú pri sťažení spoločenského uplatnenia. Preto považoval jej uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, za nárok spadajúci pod odškodnenie spoločenského uplatnenia. Odškodnenie spoločenského uplatnenia si však žalobkyňa uplatňuje v samostatnom konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV, preto žalobu v celom rozsahu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa ust. § 151 ods. 3 O. s. p..

Výrok o trovách štátu odôvodnil podľa ust. § 148 ods. 1 O. s. p..

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie žalobkyňa. Uviedla, že zo strany súdu došlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Súd prvého stupňa stotožnil právny inštitút „ochrana osobnosti“ s právnym inštitútom „škoda na zdraví“. Obmedzil sa len na veľmi strohé konštatovanie toho, že ňou uplatnený nárok považuje za nárok spadajúci pod odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia, a preto žalobu v celom rozsahu zamietol. Odhliadnuc od toho, že ide o značne stručné a nepostačujúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia, vôbec sa nevyporiadal s tým, z akého dôvodu bol zamietnutý aj prvý žalobný petit. Prvý žalobný petit sa týkal neoprávnene zásahu do práva navrhovateľky na zdravie a telesnú integritu. Svoju pozornosť zamerlal len na posúdenie práva na súkromie v spojitosti s právom na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci došlo vo viacerých smeroch. Predovšetkým v tom, že stotožnil dva samostatné inštitúty. Medzi nimi je však pojmová a obsahová odlišnosť. Nie je možné ich stotožňovať. Nejde o konkurujúce si nároky. Uplatnenie jedného nároku nezaniká možnosť uplatnenia druhého nároku. Z uznesenia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 04. 2011, č. k. 4Cdo 168/2009 vyplýva, že právo na náhradu škody a právo na ochranu osobnosti predstavuje dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom. Platná právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti v ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka a právom na náhradu škody v zmysle ust. § 415 a nasl. Občianskeho zákonníka. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka, pričom právom na náhradu škody nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu, pričom ide o majetkové právo. Zásadný rozdiel je aj v odškodňovaní nemajetkovej ujmy. Ak by nebolo možné uplatňovať nároky z titulu náhrady škody na zdraví a zároveň nároky z titulu práva na ochranu osobnosti, ktoré vznikli v dôsledku toho istého protiprávneho konania určitej osoby, zákonodarca by to jasne zadefinoval. Takýto názor nevyplýva nielen zo samotného znenia zákona, ale nemá oporu ani v právnej teórii a praxi. Zákon rozdielne upravuje spôsoby nahradenia majetkovej ujmy a na osobnostných právach v porovnaní so spôsobom náhrady škody na zdraví. Preto nie je možné súhlasiť s názorom, podľa ktorého si osoba poškodená na osobnostných právach nemôže popri nároku na náhradu škody uplatňovať nárok na náhradu ujmy spôsobenej na jej osobnostných právach, ak tieto nároky vznikli z tých istých skutkových okolností. Neuplatňovala si nároky z titulu ďalšieho odškodnenia na zdraví formou sťaženia spoločenského uplatnenia. Domáhala sa nárokov vyplývajúcich z neoprávneného zásahu do jej osobnostných práv, t. j. práva na zdravie a telesnú integritu a práva na súkromný a rodinný život. Nesúhlasí s názorom súdu, že ňou uvádzané skutočnosti, popisujúce zásah do jej práva na súkromný a rodinný život, sú skutočnosťami, ktoré sa zohľadňujú pri posudzovaní sťaženia spoločenského uplatnenia. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje za následky vyvolané škodou na zdraví, ktoré nepriaznivo ovplyvňujú možnosti poškodeného uplatniť sa v ďalšom živote a v spoločnosti a poskytujú sa na základe lekárskeho posudku. Náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia nepokrýva nemajetkovú ujmu spôsobenú na rodinnom a súkromnom živote poškodeného. Ujma spôsobená na jej osobnostných právach nemôže byť reparovaná prostredníctvom inštitútu náhrady škody na zdraví, nakoľko ide o samostatný nárok založený na skutkovom a právnom základe. Ujma spôsobená na jej súkromí v žiadnom prípade nemôže byť nahradená prostredníctvom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, nakoľko v rámci tohto inštitútu sa nezohľadňujú potrebné aspekty, ktoré je potrebné posudzovať pri náhrade imateriálnej ujmy spôsobenej neoprávneným zásahom. Súd jej nárok uplatňujúci z titulu neoprávneného zásahu do jej osobného práva na zdravie nijako nezodôvodnil. Náhrada škody na zdraví v podobe bolestného sa uhrádza za vytrpené bolesti, nedochádza ku kompenzácií ujmy spôsobenej na osobnostnom práve poškodeného na zdraví a telesnú integritu. V čase, kedy bola v dôsledku predmetnej nehody práceneschopná, nevládna, odkázaná na pomoc iných, mala byť zdravá, nakoľko jej to jedno z najzákladnejších ľudských práv a tým, že žalovaný v 1.rade toto jej právo porušil, neoprávnenne zasiahol do jej osobnostnej sféry a má právo domáhať sa nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd prvého stupňa sa nevenoval pasívnej legitimácii žalovaných v 2. a 3.rade, žalobu zamietol v celom rozsahu. Napriek tomu z dôvodu právnej istoty sa vyjadril k tejto otázke a poukázal, že v danom prípade je pasívne legitimovaný žalovaný v 2.a 3.rade. Zodpovednosť žalovaného v 2.rade za ujmu jej spôsobenú neoprávneným zásahom žalovaného v 1.rade do jej osobnostných práv a z toho plynúca pasívna legitimácia vyplýva z ust. § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zodpovednosť, resp. pasívna legitimácia žalovaného v 3.rade vyplýva z poistnej zmluvy, ktorú uzatvoril so žalovaným v 2.rade. K zásahu žalovaného v 1.rade do jej osobnostných práv došlo

v rámci prevádzky dopravného prostriedku, preto možno konštatovať, že vzniknutá ujma/škoda bola spôsobená prevádzkou motorového vozidla. V tejto súvislosti poukázala na ust. § 4 ods. 1 písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého poistený má z postenie zodpovednosti práva, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení. V širšom ponímaní a v súlade s eurokonformným výkladom pojmu „ujma na zdraví“ je potrebné za ujmu považovať aj nemajetkovú ujmu na jej osobnostnom práve na zdravie a telesnú integritu. V spojitosti so zákonom č. 381/2001 Z. z., ust. 15 ods. 1 poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Nakoľko si splnila zákonnú povinnosť dostatočne preukázať uplatňovaný nárok, je žalovaný v 3.rade povinný tento jej nárok uspokojiť. V tejto súvislosti poukázala aj na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach zo dňa 03. 03. 2010, č. k. 11Co 12/2009. Zároveň uviedla, že si uvedomuje, že súdna prax v oblasti ochrany osobnosti v rámci Slovenska doposiaľ ešte nie je dostatočne rozvinutá, avšak je názoru, že v súlade s neustále prebiehajúcou harmonizáciou slovenského právneho poriadku s európskym právom je potrebné pridržiavať sa eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody“, „škoda na zdraví“ a „nemajetková ujma“. V tejto súvislosti upozornila na Smernicu Rady č. 72/166/EHS, Smernicu č. 90/232/EHS a Smernicu č. 200/26/EHS. Dáva do pozornosti aj tú skutočnosť, že súd prvého stupňa v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odškodnenie spoločenského uplatnenia si navrhovateľka uplatňuje v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava IV. Návrh podaný na Okresnom súde Bratislava IV však zobrala v časti tohto nároku späť a len vo zvyšnej časti, teda v časti iných nárokov (konkrétne nároku náhrady straty na zárobku) sa vedie o tomto nároku konanie.

Z tohto dôvodu navrhla, aby odvolací súd zmenil rozsudok tak, že návrhu vyhovel a rozhodol v zmysle podanej žaloby, resp. vec zrušil a vrátil ju na ďalšie konanie. Uplatnila si aj trovy odvolacieho konania vo výške 118,92 Eur.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný v 3.rade. Uviedol, že súd prvého stupňa venoval dokazovaniu potrebnú pozornosť. Bolo preukázané, že žalobkyňa si nárok na náhradu škody za odškodnenie sťaženie spoločenského uplatnenia uplatnila aj na Okresnom súde Bratislava IV. a časť škody jej bola už aj uhradená. V priebehu konania bolo preukázané, že žalobkyňa naďalej pracuje, vykonáva taký istý druh práce, aký vykonávala pred dopravnou nehodou, a preto jej nárok nie je dôvodný. Preto navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a uplatnil si trovy právneho zastúpenia v odvolacom konaní v sume 118,92 Eur.

K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný v 2. rade. Stotožnil sa s rozhodnutím súdu prvého stupňa. Vyslovil názor, že ujma žalobkyne na telesnom a duševnom zdraví je poľutovaniahodná, no z právneho hľadiska nezakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnostných práv voči nemu. Jej argumentácie vo vzťahu k jeho pasívnej legitímácii, neobstoja. Poukázal na ust. § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Zákon dopravcovi žiadnu ďalšiu zodpovednosť v prípade spôsobenia škody, za neoprávnený zásah do osobného práva neukladá. Na vznik zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostného práva žalobkyne by musel svojím konaním porušiť ust. § 11 - 16 Občianskeho zákonníka. Občiansky zákonník neprípúšťa prenesenie zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostného práva z pôvodcu zásahu (teda odporcu v 1.rade) na inú osobu. Za porušenie práv na ochranu osobnosti je zodpovedný ten kto neoprávnený zásah spôsobil. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O. s. p., vec prejednal v súlade s ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav vecí, správne vo veci rozhodol a prijal aj správne právne závery, na zisteniach, na ktorých sa nič nezmenilo ani v priebehu odvolacieho konania.

Len na zdôraznenie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd dodáva:

Už uznesením Krajského súdu v Prešove zo dňa 22. 03. 2012 odvolací súd poukazoval, že žalobkyňa sa domáha náhrady nemajetkovej ujmy, titulom ochrany osobnosti (§ 11 Občianskeho zákonníka), a to

v oblasti poškodenia zdravia, telesnej integrity, kde sa domáhala zaplata na žalovaných v 1., 2. a 3. rade sumy 10 000 Eur a v oblasti súkromného a rodinného života sumy 5 000 Eur. Poukazovala, že dopravnou nehodou, ktorú jej spôsobil žalovaný v 1. rade bolo zasiahnuté do jej zdravotného stavu, telesnej integrity, ako aj do jej rodinného života. Tieto oblasti svojho života odôvodňovala v žalobe tak, že poukazovala, že pred dopravnou nehodou žila so svojím manželom v usporiadanom harmonickom manželstve, obaja žili jeden pre druhého, dve deti v tom čase študovali na vysokej škole, snažili sa podporovať ich v ich štúdiu, pričom odišla pracovať do Q. z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov, pretože jej manžel bol dlhodobo invalidným dôchodcom. Okrem toho sa starala o svoju matku po smrti otca z dôvodu, že jej bolo diagnostikované onkologické ochorenie. Počas práceneschopnosti nepoberala žiadne dávky, pretože v súvislosti s prácou v Q. si musela v Q. otvoriť živnosť, takže zo zdravotného poistenia v Slovenskej republike sa odhlásila a do dopravnej nehody bola v Q. poistená iba 4 mesiace. Preto jej nárok nevznikol. Táto dopravná nehoda mala negatívny dopad na jej finančné záležitosti, pretože bola práceneschopná 10 mesiacov a rodina žila iba z invalidného dôchodku jej manžela. Kvôli finančným problémom bola nútená opätovne nastúpiť do zamestnania asi po 14 mesiacoch dopravnej nehody, avšak zdravotné problémy u nej pretrvávajú dodnes, pričom už nemôže vykonávať prácu ošetrovateľky, ale iba spoločníčky, čo sa odráža aj na jej plati. Dopravnou nehodou bol narušený celý jej rodinný život, pretože sa nemohla postarať o svoju chorú matku, nemohla sa postarať o svojho manžela, naopak, potrebovala starostlivosť ona celý rok, hlavne v prvých dňoch po dopravnej nehode, kedy nebolo schopná vykonať ani základné úkony, nosila korzet, nemohla si sadnúť, ľahnúť, umývať sa, dôjsť na toaletu. Potrebovala pomoc celej rodiny. Nepriaznivé finančné následky a zlý zdravotný stav mali za následok, že sa rodinné vzťahy zhoršili. Počas doby, keď bola v nemocnici, zomrela matka jej manžela (08. 12. 2008), takže ani v tejto ťažkej životnej situácii nemohla byť svojmu manželovi oporou. Následkom svojho zlého zdravotného stavu jej manžel XX. XX. XXXX zomrel, takže v období pred jeho smrťou, namiesto toho, aby sa venovali jeden druhému a tešili sa zo spoločných chvíľ, bola odkázaná na jeho pomoc a pomoc celej rodine.

Prvostupňový súd v napadnutom rozhodnutí konštatoval, že v konaní boli vypočutí svedkovia, ktorí potvrdili, že po dopravnej nehode potrebovala starostlivosť pri obliekaní, chôdzi, sedení, obliekaní, že potrebovala pomoc celej rodiny, pričom jej deti potvrdili, že sa o ňu starali len chvíľu a celá starostlivosť ostala na ich otcovi.

Žalobkyňa rámec svojho odvolania vymedzila tým, že predmetnou žalobou sa domáhala nielen náhrady nemajetkovej ujmy týkajúceho sa práva na súkromný a rodinný život, ale aj na zdravie a telesnej integrite. Právo na zdravie a telesnú integritu odôvodňovala tým, že v dôsledku dopravnej nehody bola práceneschopná, nevládna, odkázaná na pomoc iných, pričom mala byť zdravá, pretože je to jedno z najzákladnejších ľudských práv. V rámci náhrady nemajetkovej ujmy v oblasti súkromia a rodinného života poukazovala na situáciu a spôsob života v jej rodine, na jej príbuzenské a rodinné väzby, na svoju finančnú situáciu, ako aj na ďalšie okolnosti, ktoré zasiahli do jej života, a to i tým, že, keď zomrela matka jej manžela nemohla byť manželovi oporou a neskôr zomrel, následkom zlého zdravotného stavu XX. XX. XXXX aj jej manžel. Z týchto dôvodov uplatňovala predmetnú nemajetkovú ujmu cez ust. § 11 a nasl. a ust. § 13 Občianskeho zákonníka s tým, že bol poškodený jej život a zdravie a došlo aj k zásahu do súkromného a rodinného života.

Odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa správne svoje rozhodnutie právne odôvodnil, ak poukázal na ust. § 444 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého pri škode na zdraví sa jednorazove odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie jeho spoločenského uplatnenia.

Odvolací súd je názoru, že pri škode na zdraví, nemajetková ujma, je krytá v slovenskej právnej úprave, cez ustanovenia zákona o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia. Oba vlastne nároky, ktoré uplatňuje žalobkyňa sú nárokmi nemajetkovej ujmy odškodňované podľa § 444 Občianskeho zákonníka Iné druhy nárokov nemajetkovej ujmy právny poriadok Slovenskej republiky výslovne neupravuje. Z tohto dôvodu tu nie je priestor tieto zložky práva uplatňovať cez ochranu osobnosti.

Odvolačiací súd chápe, že navrhovateľka sa snaží tento nedostatok v právnej úprave Slovenskej republiky obísť aplikáciou cez ust. § 13 Občianskeho zákonníka, avšak je toho názoru, že nárok tak, ako ho žalobkyňa, v prípade zásahu do jej zdravia a telesnej integrity, bez pochyb pokrýva ust. § 444 Občianskeho zákonníka a ust. zákona č. 437/2004 Z. z. o odškodňovaní bolestného a uplatnenia sťaženia spoločenského uplatnenia. Aj nároky v oblasti súkromia a rodinného života totiž pokrýva zákon č. 437/2004 Z. z., pretože poskytuje náhradu pre obmedzené možnosti poškodeného nielen v živote, ale aj spoločnosti. Smrť manžela poškodenej ako jeden z následkov jej ujmy, však nebola v príčinnej súvislosti s nehodou, pri ktorej utrpela ujmu.

Súdom prvého stupňa bolo riadne zistené, že žalobkyňa uplatňuje náhradu nemajetkovej ujmy aj na inom súde a že jej bola čiastočne už poskytnutá náhrada, v konaní v ktorom uplatňuje aj odškodnenie sťaženia spoločenského uplatnenia. O týchto skutočnostiach v prípade prvého rozhodnutia súdu prvého stupňa napríklad žalobkyňa súd neinformovala.

Podľa ust. § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

Podľa ust. § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa ust. § 13 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie.

Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadost'učinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Ochrana osobnosti v Občianskom zákonníku je upravená v ust. § 11 - 16, kde zakotvuje každej fyzickej osobe právo na ochranu jej osobnosti voči všetkým. Teda právo na ochranu osobnosti je dôsledkom neoprávneného zásahu iných do jej osobnostných práv. Tieto osobnostné práva nemajú majetkový charakter, a preto neoprávneným zásahom do nich spravidla ani nevznikajú majetkové ujmy, avšak od peňažného odškodnenia nemajetkovej ujmy je však potrebné odlišiť prípady odškodnenia, ktoré môžu vzniknúť ako následok zásahu do nemajetkovej sféry. Preto v súvislosti, ak so zásahom do práv spätých s osobnosťou a jej rozvojom, vznikne fyzickej osobe aj škoda, fyzická osoba môže uplatniť aj právo na náhradu škody (§ 16 Občianskeho zákonníka), pokiaľ sú splnené predpoklady na vznik zodpovednosti za škodu ustanovené Občianskym zákonníkom. V prípade náhrady nemajetkovej ujmy cez ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka možno prijať aj práva na náhradu škody, avšak tieto treba chápať v rozsahu, v akom sa chápe majetková ujma. Ale ak náhrada škody umožňuje aj náhradu nemajetkovej ujmy, tak pre tento prípad sú ustanovenia zákona špecifické, a preto je vylúčené ich uplatňovať cez ochranu osobnosti.

Z doterajšej súdnej praxe, nie sú známe judikované rozhodnutia (podľa slovenskej právnej úpravy), aby ten, kto mal poškodené zdravie, mal nárok na náhradu cez ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Nároky poskytované cez ochranu osobnosti, sú známe, avšak na inom skutkovom základe. V danom prípade však žalobkyňa po dopravnej nehode je žijúcou osobou, ktorá osobne uplatňuje nároky z titulu dopravnej nehody, ktorú jej spôsobil žalovaný v 1. rade, a to nároky týkajúce sa nemajetkovej ujmy v oblasti poškodeného zdravia a rodinného a súkromného života.

Súd prvého stupňa preto správne vo veci rozhodol, ak uplatnený nárok žalobkyňou na náhradu nemajetkovej ujmy zamietol. Vykonaným dokazovaním totiž bolo zistené, že nároky, ktorých sa

domáhala, a to formou nemajetkovej ujmy cez ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, v súvislosti s tým, že bolo zasiahnuté do jej zdravia, telesnej integrity, ako aj do jej rodinného a súkromného života sa uplatňujú v rámci odškodňovania bolesti poškodeného a sťaženia spoločenského uplatnenia, ktoré sa realizujú cez zákon č. 437/2004 Z. z.. Takéto odškodnenie, resp. nároky aj žalobkyňa uplatnila.

Tieto nároky sú pokryté ust. § 444 Občianskeho zákonníka a zákonom č. 437/2004 Z. z.. Odvolací súd nepopiera, že takéto nároky sú zložkami práva, ak dôjde aj k zásahu do osobnostných práv, ale v prípade sťaženia spoločenského uplatnenia sú nemajetkovou ujmov, ktorou sa výslovne odškodňuje sťaženie v živote a v spoločnosti. Tie zložky práva, ktoré uplatňuje žalobkyňa v konaní z titulu nemajetkovej ujmy cez ustanovenia týkajúce sa ochrany osobnosti, sú zložkami práva, ktoré sa priznávajú, aj keď sa odškodňuje sťaženie spoločenského uplatnenia. V danom prípade je tomu nepochybne tak. Ako bolo zistené žalobkyňa svojím návrhom na inom súde začala konanie o odškodňovanie následkov sťaženia spoločenského uplatnenia, kde zaiste bude prebiehať dokazovanie so zisťovaním všetkých následkov, ktoré nastali u nej ako poškodenej po úraze nielen v oblasti rodinného a spoločenského života, ale aj v oblasti jej telesnej integrity a zdravia. Nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia má povahu špeciálnej úpravy vo vzťahu k ochrane osobnosti.

V rozhodnutiach, na ktoré poukazovala žalobkyňa v priebehu konania, sa rieši otázka usmrtienia a nároky pozostalým. V danom prípade však ide o zjavne inú situáciu. Žalobkyňa úraz prežila a uplatňuje si nároky súvisiace s poškodením zdravia, telesnej integrity, ako aj nároky súvisiace so zásahom do spoločenského a rodinného života.

Preto odvolací súd konštatuje, že súd prvého stupňa po zrušení veci odvolacím súdom následne doplnil dokazovanie, úplne zistil skutkový stav veci a prijal aj správne právne závery.

Nie je dôvodná odvolacia námietka žalobkyne, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je neúplne, pretože sa nevyporiadal s jej prvým nárokom týkajúcim sa náhrady nemajetkovej ujmy súvisiacou so zásahom do jej zdravia a telesnej integrity. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na svoje zrušujúce uznesenie zo dňa 22. 03. 2012, kde odvolací súd čerpal práve z poznatkov súdu prvého stupňa, ktorý riadne špecifikoval nároky žalobkyne a bez pochyb do nich zaradil aj nároky súvisiace s poškodením zdravia a telesnej integrity, ktoré v napadnutom rozhodnutí zoradil pod zložky práva, ktoré nepatria k zásahom do osobnostných práv, ale ktoré sa týkajú jednotlivých zložiek práv v súvislosti s odškodňovaním škody na zdraví v prípade sťaženia spoločenského uplatnenia a bolestného. Poukazoval na ust. § 444 Občianskeho zákonníka, kam spadá aj nárok náhrady škody na zdraví a nárok na odškodnenie spoločenského uplatnenia, ktorý má povahu nemajetkovej ujmy. Súdu prvého stupňa preto boli jasné nároky žalobkyne, ktoré sama zadefinovala a rozlíšila tak, že ide o zásahy týkajúce sa jej zdravia a telesnej integrity a zásahy do rodinného a súkromného života. Venoval im bez pochyb potrebnú pozornosť a dokazovaním ustálil, že ide o zložky práva, ktoré žalobkyňa uplatňuje z titulu odškodnenia náhrady nemajetkovej ujmy.

Žalobkyňa si v konaní uplatňovala náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnosti, a to zdravia, telesnej integrity a rodinného a súkromného života s poukazom na dopravnú nehodu, ktorú mal zaviniť žalovaný v 1.rade. Keďže tieto nároky súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd považoval za nároky, ktoré sú špecificky upravené v ust. § 444 Občianskeho zákonníka a v zákone č. 437/2004 Z. z. bolo potrebné najprv sa vyporiadať s tým, či je možné tieto nároky, ktoré sú pokryté týmto špeciálnym ustanovením, uplatňovať aj cez ust. § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka týkajúce sa ochrany osobnosti. Keďže súd prvého stupňa v zhode s odvolacím súdom zistil, že žalobkyňa takéto nároky už uplatnila a že v danom konaní sú tieto nároky tými zložkami práva, ktoré sa uplatňujú v konaní o odškodňovaní následkov z titulu dopravnej nehody, bolo by nad rámec sa zaoberať pasívnou legitimáciou žalovaných v 2. - 3.rade, vo zmysle stanoviska žalobkyne, pretože v prípade uplatňovania týchto zložiek práva, z titulu uplatňovania následkov po dopravnej nehode, je teda pre odškodnenie následkov na zdraví z doterajšej slovenskej súdnej praxe už jasná pasívna legitimácia.

So zreteľom na uvedené preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny v zmysle ust. § 219 O. s. p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa (§ 224 ods. 4 O. s. p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.